

Welk effect hebben amfetamines bij volwassenen met ADHD?

Ravian Wettstein, Glenn Dumont

De meeste volwassenen met ADHD functioneren goed wanneer ze amfetamines krijgen. Het is alleen nog niet duidelijk waarom de ene patiënt er beter op reageert dan de andere. Het IDEAL-onderzoek moet meer inzicht geven in de effecten die de in Nederland voorgeschreven amfetamines gedurende de dag hebben.

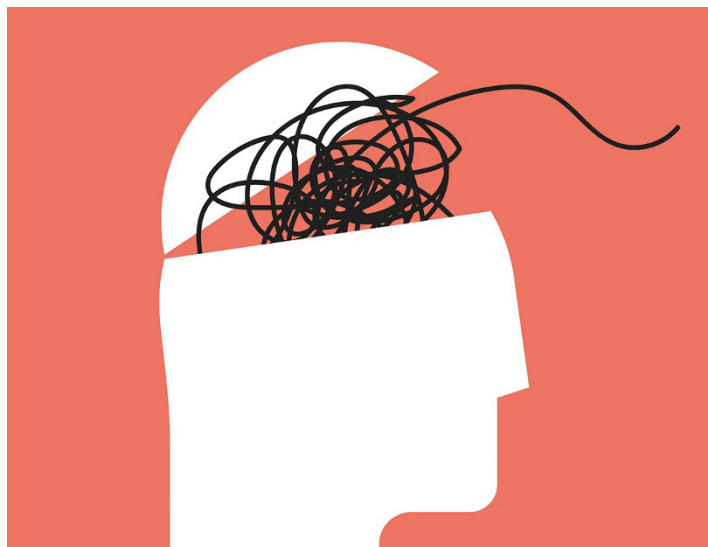
Huisartsen krijgen geregeld te maken met patiënten die worden terugverwezen vanuit de gespecialiseerde ggz nadat ze de diagnose ADHD hebben gekregen en zijn ingesteld op psychofarmaca.¹ Bij 70 tot 80% van de volwassenen met ADHD zijn amfetamines effectief in het reduceren van problemen in het dagelijks functioneren, mits de patiënten goed zijn ingesteld.² De effecten kunnen per patiënt echter sterk variëren, wat verband kan houden met de farmacokinetische eigenschappen van de voorgeschreven amfetamine.

In Nederland zijn 2 vormen van amfetamines beschikbaar voor de behandeling van ADHD bij volwassenen: dexamfetamine en lisdexamfetamine. Beide preparaten bevatten dezelfde werkzame stof, maar leiden in de praktijk tot verschillende effecten door de dag heen en worden daarom anders ingezet.³ Lisdexamfetamine wordt in principe eenmaal daags gedoseerd om tot een adequate dagdekking te komen, en dexamfetamine 2 keer. Tot nu toe is er bij volwassenen met ADHD vrijwel geen onderzoek gedaan naar de effectiviteit (de reductie in symptomen) en de hoogte van de bloedconcentraties, in relatie tot verschil in het effect van dexamfetamine en lisdexamfetamine. Ons onderzoek vergelijkt de effecten van dexamfetamine en lisdexamfetamine bij volwassenen met ADHD en relateert deze effecten aan de farmacokinetiek van deze middelen.

Het IDEAL-onderzoek is medio 2021 van start gegaan. Op basis van de huidige evidence en ervaringen uit de klinische praktijk verwachten we dat dexamfetamine tot een snellere symptoomreductie leidt en dat de middagdosering een groter effect op de symptomen heeft dan lisdexamfetamine. We verwachten ook dat lisdexamfetamine een hogere piekconcentratie in het bloed veroorzaakt, waardoor waarschijnlijk meer bijwerkingen ontstaan. Als het lukt om een verband tussen de farmacodynamiek en -kinetiek aan te tonen, wordt het in de praktijk makkelijker om patiënten met ADHD in te stellen op medicatie. De eerste resultaten van dit onderzoek verwachten we in het tweede kwartaal van 2022.

Zie voor meer informatie over het IDEAL-onderzoek:

<https://clinicaltrials.gov/ct2/show/NCT04946461>. ■

Het is onduidelijk waarom de ene patiënt beter op amfetamines reageert dan de andere.

Foto: Shutterstock

LITERATUUR

1. NHG. Aandachtspunten bij patiënten ≥ 18 jaar die ADHD-middelen gebruiken. Bijlage bij het NHG-Standpunt Herhalen gespecialiseerde ggz-medicatie. <https://richtlijnen.nhg.org>. Utrecht: NHG, 2018.
2. Cortese S, Adamo N, Del Giovane C, Mohr-Jensen C, Hayes AJ, et al. Comparative efficacy and tolerability of medications for attention-deficit hyperactivity disorder in children, adolescents, and adults: a systematic review and network meta-analysis. *Lancet Psychiatr* 2018;5:727-38.
3. Dolder PC, Strajhar P, Vizeli P, Hammann F, Odermatt A, Liechti ME. Pharmacokinetics and pharmacodynamics of lisdexamfetamine compared with D-amphetamine in healthy subjects. *Front Pharmacol* 2017;8:617.

Wettstein RKRW, Dumont GJH. Welk effect hebben amfetamines bij volwassenen met ADHD? *Huisarts Wet* 2022;65:DOI:10.1007/s12445-022-1480-4. ADHDcentraal, Research en Development, Amsterdam/Amsterdam UMC, locatie AMC, Klinische farmacologie en ziekenhuisapotheek, Amsterdam: R.K.R.W. Wettstein, arts, promovendus, ravianwettstein@adhdcentraal.nl; dr. G.J.H. Dumont, klinisch farmacoloog. Mogelijke belangenverstrengeling: niets aangegeven.

Dit is een bijdrage in de rubriek Lopend onderzoek, relevant voor de eerste lijn, geschreven door een promovendus.